

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 184/2022-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovcej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetího (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného obchodnou spoločnosťou Advokátskou kanceláriou A | K | J | K s. r. o., Športová 2071/39, Nové Mesto nad Váhom, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Erik Magál, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 67/2021 a jeho uzneseniu zo 7. decembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou z 9. marca 2022 doručenou ústavnému súdu 10. marca 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu a na obhajobu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie, na obhajobu a na účinný opravný prostriedok podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 67/2021 a jeho uznesením zo 7. decembra 2021. Žiada ďalej, aby bolo uznesenie najvyššieho súdu zrušené a sťažovateľovi priznané primerané finančné zadostučinenie v sume 50 000 eur od najvyššieho súdu do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu. Napokon sa domáha priznania náhrady trov právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

2. Ešte pred rozhodnutím vo veci samej požaduje sťažovateľ vydanie dočasného opatrenia, ktorým by ústavný súd zakázal samosudcovi Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) nariadiť termín hlavného pojednávania v trestnej veci sp. zn. 14 T 12/2021, prípadne mu prikázal zrušiť už nariadený termín hlavného pojednávania s uložením zákazu rozhodnúť vo veci samej.

3. Z ústavnej sťažnosti a pripojených listinných dôkazov vyplýva nasledovný skutkový stav veci:
4. Uznesením vyšetrovateľa Národnej kriminálnej agentúry (ďalej len „vyšetrovateľ“) ČVS: PPZ-21/NKA-BA1-2021 z 23. marca 2021 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie zo zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť na skutkovom základe uvedenom v uznesení.
5. Proti uzneseniu o vznesení obvinenia podal sťažovateľ 26. marca 2021 písomnú sťažnosť, o ktorej prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálna prokuratúra“) rozhodol uznesením č. k. VII/2 Gv 10/21/1000-24 z 13. mája 2021 tak, že sťažnosť ako nedôvodnú zamietol, čím sa uznesenie o vznesení obvinenia stalo právoplatným.
6. Návrhom z 11. augusta 2021 doručeným Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) 13. augusta 2021 požiadal sťažovateľ podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku o zrušenie uznesenia vyšetrovateľa o vznesení obvinenia v spojení s uznesením špeciálnej prokuratúry o zamietnutí sťažnosti. Návrh doplnil písomným podaním zo 7. septembra 2021.
7. Uznesením vyšetrovateľa ČVS: PPZ-21/NKA-BA1-2021 zo 4. augusta 2021 bola z trestnej veci vedenej proti sťažovateľovi a [REDAKOVANÉ] vylúčená zo spoločného konania trestná vec vedená proti [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ podal proti uzneseniu sťažnosť, ktorá bola uznesením špeciálnej prokuratúry č. k. VII/2 Gv 10/21/1000-54 z 27. augusta 2021 zamietnutá ako podaná neoprávnenou osobou.
8. Proti uzneseniu vyšetrovateľa o vylúčení veci v spojení s uznesením špeciálnej prokuratúry o zamietnutí sťažnosti podal sťažovateľ 30. augusta 2021 návrh generálnej prokuratúry podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku.
9. Upovedomením špeciálnej prokuratúry zo 14. septembra 2021 doručeným sťažovateľovi 20. septembra 2021 bolo oznámené, že došlo k podaniu obžaloby na sťažovateľa špecializovanému súdu za zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona. Sťažovateľ dodáva, že sa tak stalo aj napriek tomu, že o jeho návrhoch podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku nebolo generálnou prokuratúrou rozhodnuté.
10. Upovedomením generálnej prokuratúry č. k. IV/3 Pz 68/21/1000-9 z 22. septembra 2021 bolo sťažovateľovi oznámené, že v jeho trestnej veci došlo 14. septembra 2021 k podaniu obžaloby, v dôsledku čoho zanikla kompetencia generálnej prokuratúry vybaviť návrhy sťažovateľa na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku a na odňatie veci špeciálnej prokuratúre, resp. na jej prikázanie inej prokuratúre s tým, že tieto návrhy boli postúpené špecializovanému súdu na ďalšie vybavenie.
11. Upovedomením generálnej prokuratúry č. k. IV/3 Pz 68/21/1000-23 z 26. novembra 2021 v reakcii na žiadosť sťažovateľa o poskytnutie informácií mu bolo oznámené, že po podaní jeho návrhu na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku si generálna prokuratúra vyžiadala od špeciálnej prokuratúry 25. augusta 2021 spisové materiály, avšak k ich predloženiu generálnej prokuratúre nedošlo.

12. Návrhom z 29. septembra 2021 doručeným špecializovanému súdu sťažovateľ požiadal, aby bola obžaloba podaná voči nemu odmietnutá, a to pre mimoriadne závažné procesné chyby vrátane viacerých porušení práva na obhajobu.

13. Konkrétne namietal, že k podaniu obžaloby došlo v čase, keď prebiehalo konanie o jeho návrhoch podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, teda v rozpore s čl. 7 ods. 4 príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky por. č. 4/2006 z 31. januára 2006 o postupe prokurátorov v trestnom konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch v spojení s príkazom generálneho prokurátora Slovenskej republiky z 29. februára 2012, ktorým sa mení a dopĺňa príkaz generálneho prokurátora Slovenskej republiky por. č. 4/2006 z 31. januára 2006 o postupe prokurátorov v trestnom konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch (ďalej len „príkaz generálnej prokuratúry“). Ďalej namietal, že [REDAKOVANÉ] nezákonne vystupuje v procesnom postavení svedka, jeho výsluchy boli vykonané v rozpore s Trestným poriadkom, pričom pred výsluchmi v procesnom postavení svedka mu nebolo dočasne odložené vznesenie obvinenia ako osobe podozrivej zo spáchania trestného činu a navyše, úradné záznamy o jeho operatívnom vyťažení, na podklade ktorých bolo začaté trestné stíhanie vo veci, boli vyhotovené v rozpore s ustanovením § 196 ods. 1 Trestného poriadku. Vytýkal okrem toho, že vyšetrovateľ doručil jeho obhajcom viaceré písomné vyrozumenia o úkonoch prípravného konania, ktoré neobsahovali bližšiu špecifikáciu mena a priezviska svedkov, ktorí mali byť vypočutí, a ďalej bez relevantného dôvodu mu nebola umožnená osobná účasť na vyšetrovacích úkonoch, o ktorú požiadal. Napokon zdôraznil absenciu dostatočnej odôvodnenosti záveru o spáchaní trestného činu uvedeného v skutkovej vete uznesenia o vznesení obvinenia.

14. Uznesením špecializovaného súdu č. k. 14 T 12/2021 z 2. novembra 2021 bola obžaloba podľa § 241 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku odmietnutá a vec bola vrátená prokurátorovi.

15. Špecializovaný súd odôvodnil uznesenie závažnými porušeniami práva na obhajobu, ako aj početnými procesnými pochybeniami orgánov činných v trestnom konaní v priebehu prípravného konania.

16. Podľa názoru špecializovaného súdu je námietka o predčasnom podaní obžaloby ešte pred rozhodnutím generálnej prokuratúry o návrhoch podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku dôvodná, a to vzhľadom na znenie týchto ustanovení, ale aj vychádzajúc z ustanovenia § 34 ods. 1 Trestného poriadku o práve obvineného podávať žiadosti a opravné prostriedky, a to tak riadne, ako aj mimoriadne opravné prostriedky. Ak bol obvineným v prípravnom konaní podaný opravný prostriedok, je povinnosťou zákonom zmocnených orgánov o podanom opravnom prostriedku rozhodnúť. V danom prípade sa však tak nestalo, keďže generálna prokuratúra o návrhoch nerozhodla z dôvodu, že bola podaná obžaloba (došlo teda ku skončeniu prípravného konania). Príkaz generálneho prokurátora o zákaze rozhodnúť v merite veci a podať obžalobu nie je samoučelný, pretože sleduje určený cieľ, ktorým je eliminácia porušenia garantovaných práv obvineného na obhajobu.

17. Odmietnutím obstarat' dôkazy navrhnuté sťažovateľom došlo taktiež k porušeniu práva na obhajobu. Zo spisu je zistiteľné, že obžaloba je založená na výpovedi [REDAKOVANÉ] ako svedka, ktorý je z hľadiska svojho postavenia a účasti na páchaní trestnej činnosti spolupracujúcim svedkom (tzv. kajúcnikom), ako aj na výpovediach ďalších svedkov, ktorí sa samotného skutku priamo nezúčastnili a podávajú teda iba svedectvo z počutia. Za situácie, keď sťažovateľ aj

výpovede týchto ďalších svedkov namietal ako nepravdivé a účelové, potom ním navrhované dôkazy smerujúce k prevereniu dôveryhodnosti svedkov mali byť vykonané.

18. Vo vzťahu k ďalším námietkam sťažovateľa platí, že na ich preskúmanie a prijatie záverov je zmocnený prokurátor pri preskúmaní zákonnosti postupov a rozhodnutí vyšetrovateľa, ako aj generálna prokuratúra pri preskúmaní zákonnosti postupov a rozhodnutí prokurátora a vyšetrovateľa, a to práve na základe opravných prostriedkov podaných sťažovateľom.

19. Proti uzneseniu špecializovaného súdu podala špeciálna prokuratúra sťažnosť, na základe ktorej uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Tost 67/2021 zo 7. decembra 2021 podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku bolo uznesenie špecializovaného súdu č. k. 14 T 12/2021 z 2. novembra 2021 zrušené s tým, aby sa vo veci znovu konalo a rozhodlo.

20. Podľa názoru najvyššieho súdu treba závery špecializovaného súdu považovať za také, ktoré sa opierajú o nesprávnu argumentáciu, a to z nasledovných dôvodov:

20.1. Pokiaľ špecializovaný súd dospel k záveru o predčasnom podaní obžaloby bez rozhodnutia generálnej prokuratúry o návrhu na zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia postupom podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku s tým, že už samotným nerozhodnutím o tomto návrhu malo byť porušené právo na obhajobu, treba uviesť, že záver špecializovaného súdu, podľa ktorého všeobecne formulované právo obvineného podávať opravné prostriedky znamená (absolútnu) nevyhnutnosť o takom opravnom prostriedku rozhodnúť v kontexte právnej úpravy špecifického mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, z pohľadu gramatického, logického, systematického, ale ani teleologického výkladu právnej normy neobstojí. Špecifickosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku spočíva primárne v jeho aplikovateľnosti výlučne na rozhodnutia vydané orgánmi činnými v trestnom konaní v štádiu prípravného konania. Súčasne je to jediný mimoriadny opravný prostriedok, o ktorom nekoná a nerozhoduje všeobecný súd, ale generálna prokuratúra (resp. generálny prokurátor). Taktiež ide o jediný mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemá výlučne návrhovú povahu, pretože je autoritatívnym kasačným oprávnením generálnej prokuratúry korigovať ňou samotnou zistenú nezákonnosť v rozhodovaní orgánov činných v trestnom konaní, a to (len) zrušením konkrétneho rozhodnutia.

20.2. Kým podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku generálny prokurátor zruší právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta, ak takým rozhodnutím alebo v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon, z ustanovenia § 365 ods. 1 a 2 Trestného poriadku je zrejmé, že ak sa dôvody na zrušenie napadnutého rozhodnutia nezistili, resp. ak už uplynula lehota uvedená v § 364 ods. 1 alebo 3, upovedomí sa o tom osoba, ktorá návrh podala. Rovnako sa postupuje v prípade návrhu podaného neoprávnenou osobou. Z týchto ustanovení vyplýva, že jedinou procesnou situáciou, v ktorej sa v konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku rozhoduje, je zistenie dôvodu na zrušenie rozhodnutia prokurátora alebo policajta (a to či už na základe návrhu oprávnenej osoby alebo ex off). Zrušenie rozhodnutia sa realizuje vo forme uznesenia. V ostatných procesných situáciách sa o návrhu oprávnenej osoby vôbec nerozhoduje, keďže táto sa výlučne len „upovedomuje“. Trestný poriadok teda priamo nevyžaduje, aby o návrhu oprávnenej osoby na postup podľa § 363 Trestného poriadku bolo (vôbec) rozhodnuté. Ani k samotnému nevyhoveniu takému návrhu nedochádza formou rozhodnutia (napr. o zamietnutí, odmietnutí, resp. inak) a Trestný poriadok nestanovuje akúkoľvek sankciu ani pre prípad, že sa o takom návrhu vôbec nerozhodne v zákonom stanovenej lehote (šesť mesiacov od právoplatnosti napadnutého

rozhodnutia). Nie je teda sankcionovaná ani nečinnosť v prípade márneho uplynutia tejto lehoty, a to bez ohľadu na dôvod takej nečinnosti. Navyše, Trestný poriadok s takýmto postupom (nerozhodnutím o návrhu podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku) nespája akúkoľvek procesnú prekážku vo vzťahu k ďalšiemu priebehu trestného stíhania obvineného. Ak generálna prokuratúra nie je podľa § 364 ods. 3 Trestného poriadku oprávnená zrušiť právoplatné rozhodnutie po uplynutí šesťmesačnej lehoty, potom tým menej môže byť oprávnená zrušiť takéto rozhodnutie po skončení prípravného konania.

20.3. Nemožno súhlasiť s názorom špecializovaného súdu, podľa ktorého by nerozhodnutím o návrhu sťažovateľa utrpel tento ujmu na svojich právach tým, že hoci uplatnil mimoriadny opravný prostriedok, avšak v dôsledku podania obžaloby nebolo možné o ňom rozhodnúť, pretože podaním obžaloby sa prieskum zákonnosti trestného stíhania (vrátane prieskumu zákonnosti vzneseného obvinenia) presunul zo štádia prípravného konania do štádia konania pred súdom. Tento prieskum prebieha práve v rámci inštitútu preskúmania obžaloby podľa § 241 Trestného poriadku ex offo. Táto procesná skutočnosť významne podporuje správnosť záveru o tom, že nerozhodnutie o návrhu sťažovateľa podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku nepredstavuje ani procesnú chybu, ale ani nekorektný zásah do práva sťažovateľa na podávanie opravných prostriedkov v trestnom konaní podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku. Inými slovami, hoci nepochybne nedošlo k rozhodnutiu o návrhu sťažovateľa, kompetencia prieskumu zákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia sa len preniesla na súd konajúci o obžalobe.

20.4. V súvislosti s názorom špecializovaného súdu, podľa ktorého špeciálna prokuratúra podaním obžaloby vytvorila prekážku pre rozhodnutie podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku (a to aj s poukazom na príkaz generálnej prokuratúry), treba uviesť, že oprávnenie generálneho prokurátora vydávať príkazy, pokyny a iné služobné predpisy záväzné pre všetkých prokurátorov, právnych čakatel'ov prokuratúry, asistentov prokurátorov a ostatných zamestnancov prokuratúry podľa § 10 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) slúži na vydávanie interných (vnútorných) právnych aktov k zabezpečeniu plnenia zákonných povinností, ktoré zaväzujú len prokurátorov, resp. ďalší vyššie označený okruh osôb činných výlučne v rámci systému prokuratúry a pôsobia výlučne smerom dovnútra systému prokuratúry.

20.5. Príkaz generálneho prokurátora (ako služobný predpis podľa § 10 ods. 2 zákona o prokuratúre) pôsobí svojimi účinkami výlučne dovnútra systému prokuratúry, a teda nie je ničím záväzný pre súd a už vôbec (a to ani v prípade konania hierarchicky podriadených prokurátorov) nie je v rozpore s Trestným poriadkom. Samotné porušenie príkazu generálneho prokurátora bez ďalšieho nie je procesnou chybou trestného konania. Nerešpektovanie takého príkazu môže zákonne opodstatniť nanajvýš právo disciplinárnej iniciatívy voči taký príkaz porušujúcemu hierarchicky podriadenému prokurátorovi, avšak nie je spôsobilé odôvodniť odmietnutie obžaloby súdom. Argumentácia v prospech odmietnutia obžaloby v dôsledku porušenia príkazu generálnej prokuratúry dozorujúcim prokurátorom podávajúcim obžalobu je preto už len z tohto dôvodu celkom nepriliehavá.

20.6. Je na mieste ďalej uviesť, že obžalobu podávajúcim prokurátor pri posudzovaní dôvodnosti podania obžaloby, ale ani pri samotnom podaní obžaloby nebol čl. 7 ods. 4 príkazu generálnej prokuratúry viazaný. Posudzovaná trestná vec spadá totiž do agendy špecializovaného súdu,

v dôsledku čoho dozor nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní patrí do agendy špeciálnej prokuratúry. Podľa § 55d ods. 3 písm. a) zákona o prokuratúre vo veciach patriacich do právomoci špeciálnej prokuratúry nie je generálna prokuratúra oprávnená uložiť špeciálnej prokuratúre pokyn, aby sa (inter alia) nepodala obžaloba. Príkaz generálnej prokuratúry preto v časti čl. 7 ods. 4 nezohľadňuje toto zákonné obmedzenie generálnej prokuratúry voči špeciálnej prokuratúre, keďže zakotvuje pokyn (vyjadrený podmieneným spôsobom, ktorý však nič nemení na jeho povahe ako negatívneho pokynu) nepodávať obžalobu. V tomto rozsahu je príkaz generálneho prokurátora v rozpore s ustanovením § 55d ods. 3 písm. a) zákona o prokuratúre, a je vo vzťahu k špeciálnej prokuratúre preto neaplikovateľný. Špeciálna prokuratúra je tak oprávnená podať obžalobu bez ohľadu na to, že v prípravnom konaní prebieha (t. j. je neukončené) konanie podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku.

20.7. V druhej rovine bol podstatou argumentácie špecializovaného súdu poukaz na nedostatky rozsahu a kvality dôkazov zabezpečených v prípravnom konaní, keď špecializovaný súd dospel k záveru o ich nedostatočnosti pre postavenie sťažovateľa pred súd. Osobitne zdôraznil ten aspekt, podľa ktorého výpoveď významného svedka majúceho postavenie tzv. kajúcnika (██████████) je z pohľadu dôvodnosti postavenia sťažovateľa pred súd podstatná, od čoho sa odvíja nevyhnutnosť náležitého dôkazného preverovania hodnovernosti jeho výpovede, a to aj vykonaním ďalších dôkazov v rozsahu návrhov na doplnenie vyšetrovania, ktoré vyšetrovateľ odmietol vykonať.

20.8. Najvyšší súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že v kontradiktórnom konaní znáša dôkazné bremeno pred súdom podaním obžaloby prokurátor, čím je primárne jemu Trestným poriadkom už po skončení vyšetrovania zverená autonómia o otázke, či dôkazy zabezpečené v prípravnom konaní postačujú na postavenie obvineného pred súd, alebo existuje dôvod na iné rozhodnutie v prípravnom konaní smerujúce k právoplatnému skončeniu trestného stíhania bez podania obžaloby (eventuálne návrhu na schválenie dohody o vine a treste). V uvedenej otázke treba poukázať na judikovaný záver rozhodnutia publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 118/2014, podľa ktorého „*Okolnosť, či výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania odôvodňujú postavenie obvineného pred súd (§ 234 ods. 1 Tr. por.) je vecou úvahy prokurátora, ktorej opačnou alternatívou z hľadiska dokázania viny vo vzťahu ku skutkovým zisteniam je zastavenie trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. a) alebo písm. c) Tr. por. Porušenie povinnosti zistiť skutkový stav bez dôvodných pochybností a na to nadväzujúcich povinností orgánov činných v trestnom konaní ustanovených v § 2 ods. 10 Tr. por. nie je procesnou chybou v zmysle § 241 ods. 1 písm. f) Tr. por., respektíve § 244 ods. 1 písm. h) Tr. por. a nie je sankcionované rozhodnutím o odmietnutí obžaloby a vrátení veci prokurátorovi podľa naposledy označených ustanovení. Sankciu v tomto prípade predstavuje neunesenie dôkazného bremena prokurátorom v súdnom konaní, a to vo vzťahu ku všetkým skutkovým zisteniam, relevantným ako kvalifikačný moment z hľadiska uznania viny, čomu zodpovedá výrok súdu podľa § 285 písm. a) alebo písm. c) Tr. por., alebo skutková a kvalifikačná úprava žalovaného činu v prospech obžalovaného.*“ Z uvedeného je tak zrejmé, že len iné hodnotenie dôkazov z pohľadu špecializovaného súdu v otázke dôvodnosti podania obžaloby nie je samo osebe (bez ďalšieho) porušením práva sťažovateľa na obhajobu (rovnako to platí aj o zamietnutí návrhov sťažovateľa na doplnenie vyšetrovania), ktoré by všeobecný súd oprávňovalo obžalobu odmietnuť, a to ani

v prípade, že dospeje k záveru, podľa ktorého vyšetovanie z pohľadu objemu a kvality zabezpečených dôkazov nebolo dôsledné alebo dostačujúce.

20.9. Najvyšší súd v závere konštatoval, že vo vzťahu k preskúmvanej obžalobe nebol zistený žiaden dôvod na jej odmietnutie, keďže nevyšli najavo žiadne závažné procesné chyby, ktoré by postup zvolený špecializovaným súdom odôvodňovali.

II.

Argumentácia sťažovateľa

21. Podľa názoru sťažovateľa tvrdeným odňatím práva na rozhodnutie o mimoriadnom opravnom prostriedku podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, čl. 6 ods. 3 písm. b) a čl. 13 dohovoru, ako aj čl. 47 charty.

22. Právu obvineného ustanovenému v právnom predpise so silou zákona zodpovedá pozitívny záväzok štátu chrániť takéto právo a dbať na jeho zachovanie. Inými slovami, pokiaľ vnútroštátny zákon dáva obvinenému právo na podanie mimoriadneho opravného prostriedku, je povinnosťou štátu dbať o zachovanie a ochranu takéhoto práva. Tvrdenie najvyššieho súdu, podľa ktorého Trestný poriadok nevyžaduje, aby bolo o návrhu podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku rozhodnuté, nemožno označiť inak ako ústavne nekonformné. Pri aplikácii takéhoto záveru by sa analogicky mohlo dospieť k názoru o nepotrebnosti rozhodovania o opravných prostriedkoch vo všeobecnosti.

23. Aj ústavný súd priznáva vo svojej judikatúre návrhu podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku povahu účinného opravného prostriedku, a to aj v kontexte tzv. princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu. Tvrdenie najvyššieho súdu sa tak prieči charakteru návrhu podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku ako účinného opravného prostriedku, ktorého využitie je nevyhnutné aj z hľadiska subsidiarity ústavnej ochrany práv obvineného. Nerozhodnutie o návrhu obvineného podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku by tak vylučovalo subsidiárny charakter ochrany základných práv ústavným súdom.

24. Najvyšší súd zdôrazňuje, že podaním obžaloby sa prieskum zákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia transponuje na všeobecný súd. Tento záver sa prieči rozhodovacej praxi Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej *„neskorá spravodlivosť nie je žiadna spravodlivosť (justice delayed is justice denied)“*. Práve mimoriadny opravný prostriedok podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku má zabezpečiť včasnú ochranu práv obvineného, a teda aj včasný výkon spravodlivosti. Táto téza o to viac platí vo väzobných trestných veciach. Presun dohľadu nad zákonnosťou uznesenia o vznesení obvinenia na všeobecný súd len podporuje absenciu kontroly nad zákonnosťou postupu orgánov činných v trestnom konaní.

25. Sťažovateľ ďalej namieta porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj čl. 47 charty nedostatočným odôvodnením uznesenia najvyššieho súdu. Toto odôvodnenie je arbitrárne, neurčité a nepreskúmateľné.

26. Sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd vyslovil záver, podľa ktorého vo vzťahu k preskúmvanej obžalobe nebol zistený žiadny dôvod na jej odmietnutie, keďže neboli zistené žiadne závažné procesné chyby, ktoré by takéto postup odôvodňovali. Najvyšší súd teda sumárne a bez bližšieho ozrejmenia konštatoval zákonnosť priebehu prípravného konania, a to aj napriek tomu, že

sťažovateľ vo svojom návrhu na odmietnutie obžaloby namietal množstvo procesných pochybení (teda nielen pochybenie založené na odňatí práva na rozhodnutie o mimoriadnom opravnom prostriedku podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku). Tieto procesné pochybenia uznal aj špecializovaný súd. Najvyšší súd teda (na rozdiel od špecializovaného súdu) dospel k odlišnému záveru o zákonnosti priebehu prípravného konania, no napriek tomu nijako nešpecifikoval dôvody tohto svojho odlišného náhľadu na konkrétne procesné aspekty konania hodnotené špecializovaným súdom ako nezákonné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

27. Ústavnú sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

28. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

29. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

30. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, čl. 6 ods. 3 písm. b) a čl. 13 dohovoru, ako aj čl. 47 charty v súvislosti s tvrdeným odňatím práva sťažovateľa na rozhodnutie o mimoriadnom opravnom prostriedku podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku treba z pohľadu ústavného súdu predovšetkým konštatovať, že z viacvrstevnej argumentácie najvyššieho súdu (pozri body 20 až 20.6) napáda sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti iba tie jej časti, ktoré vyplývajú z bodov 20.1 až 20.3. Tvrdí, že jeho právu ustanovenému Trestným poriadkom zodpovedá pozitívny záväzok štátu chrániť takéto právo a dbať na jeho zachovanie, v dôsledku čoho záver najvyššieho súdu, podľa ktorého Trestný poriadok nevyžaduje, aby bolo o návrhu podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku rozhodnuté, je ústavne nekonformný. Dôkazom toho má byť aj skutočnosť, že ústavný súd priznáva vo svojej judikatúre návrhu podľa § 363 a nasl. Trestného

poriadku povahu účinného opravného prostriedku v kontexte princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu. Názor najvyššieho súdu, podľa ktorého podaním obžaloby sa prieskum zákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia transponuje na všeobecný súd, je v rozpore s rozhodovacou praxou ESLP, ktorá zvyčajne zdôrazňuje potrebu včasného výkonu spravodlivosti, čo je hlavným zmyslom mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku (pozri body 21 až 23).

31. Podľa názoru ústavného súdu možno argumentáciu najvyššieho súdu v daných súvislostiach považovať za dostatočnú a presvedčivú, pričom táto nejaví znaky arbitrárnosti, ale ani zjavnej neodôvodnenosti.

32. Už zo samotnej skutočnosti, že zákonodarca v ustanovení § 364 ods. 3 Trestného poriadku obmedzuje z časového hľadiska oprávnenie generálnej prokuratúry zrušiť právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku tak, že k tomu môže dôjsť len do šiestich mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, je celkom zrejmé, že Trestný poriadok priamo počíta so situáciou, keď k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti návrhu na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku vôbec nedôjde. V danej súvislosti najvyšší súd správne poznamenáva, že nerozhodnutie o návrhu v šesťmesačnej lehote Trestný poriadok nijako nesankcionuje.

3. Obdobný stav vznikol aj v danom prípade, keď ešte pred rozhodnutím generálnej prokuratúry o návrhu podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku a pred uplynutím šesťmesačnej lehoty podala špeciálna prokuratúra obžalobu, čím zároveň došlo k ukončeniu prípravného konania a k zániku práva generálnej prokuratúry o podanom návrhu konať a rozhodnúť. V súvislosti s takýmto postupom špeciálnej prokuratúry sa javia ako významné úvahy najvyššieho súdu uvedené v bodoch 20.4 až 20.6, z ktorých vyplýva nepoužiteľnosť čl. 7 ods. 4 príkazu generálnej prokuratúry na daný prípad a ktorých správnosť sťažovateľ ani len nespochybňuje (tým menej vyvracia).

34. Možno dospieť k záveru, že zvolená koncepcia mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku umožňuje, aby bolo takémuto návrhu *de facto* nevyhovené tým, že sa o ňom nerozhodne v stanovenej lehote, resp. v stanovenom štádiu Trestného konania. Práve preto je podstatný záver najvyššieho súdu, podľa ktorého podaním obžaloby sa prieskum zákonnosti trestného stíhania (vrátane prieskumu zákonnosti vzneseného obvinenia) presunie zo štádia prípravného konania do štádia konania pred súdom (pozri bod 20.3).

35. Sťažovateľ nepopiera, že podaním obžaloby dochádza k presunu právomoci vyplývajúcej z ustanovení § 363 a nasl. Trestného poriadku na všeobecný súd konajúci o obžalobe. Namieta iba, že sa tým eliminuje účel týchto ustanovení, ktoré smerujú k poskytnutiu urýchlenej ochrany porušeným právam obvinenej osoby v prípravnom konaní.

36. Z pohľadu ústavného súdu treba v tejto súvislosti uviesť, že z ústavnoprávneho hľadiska prevažuje požiadavka ochrany práv obvinenej osoby, ktorá nerozhodnutím o návrhu podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku neutrpí ujmu na svojej podstate, pretože sa ochrana týchto práv podaním obžaloby zveruje do právomoci všeobecných súdov konajúcich vo viacerých inštanciách. Práve tento aspekt je z ústavnoprávneho hľadiska dominantný.

37. Sťažovateľ ďalej namieta porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj čl. 47 charty nedostatočným odôvodnením uznesenia najvyššieho súdu, keďže tento iba vo všeobecnej

rovine konštatoval, že nebol zistený žiaden dôvod na odmietnutie obžaloby, lebo nevyšli najavo žiadne závažné procesné chyby, ktoré by postup zvolený špecializovaným súdom odôvodňovali. Najvyšší súd teda nijako konkrétne nevysvetlil, prečo jednotlivé námietky sťažovateľa (pozri bod 13) nepovažoval za dôvodné, pretože sa konkrétne zaoberal iba tvrdeným odňatím práva na rozhodnutie o mimoriadnom opravnom prostriedku podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, nie však už ostatnými uplatnenými námietkami (pozri body 24 a 25).

38. Ústavný súd konštatuje, že námietka sťažovateľa o nedostatočnom odôvodnení uznesenia najvyššieho súdu v naznačených súvislostiach nezodpovedá skutočnosti.

39. Z argumentácie najvyššieho súdu uvedenej v bodoch 20.7 a 20.8 je celkom zrejmé, že bolo vecou uváženia špeciálnej prokuratúry, či na základe zisteného skutkového stavu (vrátane dôkazných návrhov uplatnených sťažovateľom, ktorým nebolo vyhovené) má byť alebo nemá byť obžaloba podaná, pričom špeciálna prokuratúra v rámci takéhoto rozhodovania si musela byť vedomá toho, že ak by námietky sťažovateľa boli všeobecným súdom po podaní obžaloby akceptované, mohlo by to mať zásadný dopad na meritórny výsledok trestného konania. Okrem toho je podstatné, že podľa názoru najvyššieho súdu sťažovateľom uplatnené námietky nemožno považovať za závažné procesné chyby podľa § 241 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku. Ani jeden z týchto zásadných argumentov najvyššieho súdu sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti nenapáda.

40. Vzhľadom na to, že ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol, nebolo už potrebné osobitne sa zaoberať návrhom sťažovateľa na vydanie dočasného opatrenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. apríla 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu